

SCRISOARE PASTORALĂ

la Sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos

Iubitului nostru cler, cinului monahal și tuturor dreptmăritorilor creștini din această de Dumnezeu păzită și binecuvântată eparhie, har, milă și pace de la Îndurătorul Dumnezeu, iar de la noi părintească dragoste!

† IOACHIM, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului

Nașterea Fiului lui Dumnezeu ca Om în Betleemul Galileei la plinirea vremii (Gal.4, 4) este începutul mântuirii noastre. Întruparea lui Dumnezeu restaurează firea umană și îl împacă pe om cu Creatorul său reaşezându-l în comuniune de iubire și dialog cu Acesta. Mai mult, îi deschide perspectiva asemănării cu Arhetipul său, după cum Sfinții Părinți mărturisesc: Dumnezeu Se face om pentru ca omul să devină dumnezeu după har. Hristos Domnul și-a asumat liber firea umană, așa cum și omul primește darul mântuirii prin împreună lucrare teandrică și își asumă rolul de fiu răscumpărat al Părintelui ceresc.

Postul care preîntâmpină Sărbătoarea Nașterii Domnului este o *icoană a nevoinței* ce ne vorbește despre perioada precreștină – idolatră – a umanității aflate în așteptarea întrupării lui Mesia – Izbăvitorul din robia morții. În actualitate, pentru creștinul contemporan, trăitor la răspântia curentelor de opinie seculariste, într-o eră ce se vrea a descreștinării, a izolării actului de credință în perimetrul strict ecleziastic, această perioadă de 40 de zile este un timp al pregătirii pentru întâmpinarea Nașterii tainice a aceluiași Prunc Dumnezeiesc în cadrul liturgic, în ieslea Altarului și în sufletele noastre. Inima omului devine iesle în care Hristos Se naște și pentru aceasta ne ostenim prin post și prin împlinirea faptelor milei creștine - singurele care arată conținutul sentimentelor noastre.

În această perioadă liturgică suntem asemenea magilor în căutarea Luminii nemateriale, sau a pelerinului spre veșnicie care, despătimit și concentrat cu întreaga ființă, aleargă spre întâlnirea cu dumnezeiescul. Această călătorie este o întoarcere din exilul viețuirii păcătoase, o neliniștită căutare a regăsirii de sine, a chipului în căutarea Arhetipului, a icoanei în căutarea modelului. La capătul acestui drum al reînnoirii ne așteaptă Pruncul Iisus, care ne spune că pentru a moșteni Împărăția cerurilor, trebuie să ne schimbăm viața, să ne sustragem modului păcătos de consumare a timpului, să depășim înțelegerea egoistă și secularistă a existenței, să ne smulgem mintea din robia spațiului virtual și să ne întoarcem la ceea ce suntem și pentru ce am fost creați, la simplitatea sfinților și nevinovăția pruncilor.

Ca o încununare a slujbelor liturgice și a nevoințelor, colindul ne apropie parcă mai mult de atmosfera betleemică, de bucuria martorilor minunii Nașterii Domnului, el fiind o icoană muzicală a cântării sublime a corurilor îngerești, o nestemată ce împlinește patrimoniul spiritual al Ortodoxiei reînnoind peste timp ansamblul vocilor universale care cântă Creatorului solfegii ale recunoștinței. Din icoană melodică, colindul devine, în această perioadă penitențială, o icoană a nevoințelor spirituale care se înalță spre Pruncul din iesle ca un cântec de leagăn șoptit Celui care și-a asumat crucea suferinței din veșnicie. Alături de colindători, preotul, ca apostol al lui Hristos, poartă icoana Întrupării, vestind credincioșilor nașterea Celui ce a mântuit neamul omenesc și Care dorește să ia chip în noi.

***

Iubiții Mei fii și fiice duhovnicești,

Sărbătoarea Crăciunului, ca icoană a timpului sacru, actualizează liturgic evenimentul Nașterii Domnului astfel încât noi devenim martori transfigurați, asemenea păstorilor și magilor, în fața noastră născându-se Hristos, iar noi aducându-I jertfa existenței noastre smerite, zugrăvind prin aceasta, peste timp, icoana Nașterii Sale în Betleem.

Într-un text cunoscut sub denumirea de Protoevanghelia lui Iacov sau Evanghelia copilăriei lui Iisus, (cel mai vechi text care atestă explicit purureafecioria Maicii Domnului), în cap. al XVIII-lea, se relatează faptul că Iosif, după ce o adăpostește pe Fecioara Maria în peștera din Betleem, merge să caute o moașă evreică dispusă să ajute la naștere și în acest timp are o revelație care surprinde Universul într-un mod extraordinar, percepe timpul suspendat, pe martorii Nașterii îi surprinde încremenți în nemișcare, iar relatarea lui pare descrierea unui tablou extraordinar ce captează în imaginea unei mirări, emoția sfântă a martorilor și a naturii.

Astfel, el spune că *mergea fără să înainteze niciun pas, aerul era încremenit de uimire, bolta cerului era nemișcată, păsările își încetară zborul, păstorii așezați în jurul blidului mâncând nu mâncau, turma de oi care păștea în apropiere era nemișcată, mâna păstorului cu toiagul deasupra capului rămăsese încremenită, iezii rămăseseră cu boturile nemișcate deasupra apei, pentru ca apoi, dintr-o dată, toate să-și reia mersul lor firesc.* În acest tablou, locul de unde Iosif contemplă Universul încremenit devine centrul lumii, pentru că în acel punct se naștea Cuvântul Creator întrupat pentru a recapitula și transfigura totul. Lumea se oprește din cursul ei firesc pentru o clipă, rămasă în mirare, iar timpul se oprește pentru a se umple de prezența Pruncului dumnezeiesc și a reporni răsculpărat în depănarea lui spre veșnicie. Este clipa care se înfinge în centrul lumii și al timpului și la care se raportează găsim și sensul toate marile evenimente ale istoriei. Nașterea Fiului lui Dumnezeu ca Om în istorie, taină din veac ascunsă și singurul lucru nou sub soare, devine axa timpului și sensul istoriei.

Acest tablou sublim relatat de Iosif în Protoevanghelia lui Iacov a inspirat pe iconari, iar Nașterea în chip de Om a Fiului lui Dumnezeu și nevoia omului de a percepe în mod concret mesajul dumnezeiesc au constituit peste timp argumentele și fundamentele reprezentării iconografice al lui Dumnezeu, dând naștere icoanei în fața căreia ne închinăm în această sfântă zi.

De altfel, *Iconostasul*, după mărturia teologului rus Pavel Florensky, zugrăvește istoria mântuirii neamului omenesc, pe care o contemplăm de fiecare dată când participăm la slujbele Bisericii.

Aflată în centrul catapetesmei, Icoana Nașterii Domnului concentrează în ea semnificațiile celorlalte Praznice Împărătești și anticipează toate evenimentele din viața lui Hristos, în ea fiind sugerat un continuu paralelism între cele două aspecte ale misiunii Fiului întrupat, cea mesianică și cea eshatologică. Este o icoană a nașterii și a prevestirii morții.

În centrul compoziției se află Maica și Pruncul, reprezentați în fața peșterii pentru a se sublinia faptul că evenimentul betleemic depășește prin semnificații locul istoric unde s-a petrecut.

Întunericul sumbru al peșterii indică umbra păcatului și a morții care domneau peste omenire înainte de întrupare, dar mai reprezintă și adâncul iadului. În acest sens, Întruparea este pusă de iconari în paralel cu Pogorârea la iad, peștera fiind prefigurarea mormântului din care Hristos a înviat. Pentru a ne mântui, Iisus Se coboară chenotic până la iad, unde răul zace în densitatea ultimă, pentru a elibera pe Adam și toată omenirea care aștepta venirea Sa. Peștera, ieslea și fașa devin astfel simbolurile smeririi Sale. Pruncul e reprezentat în alb, ca o pată de lumină pe fondul negru al peșterii căci El este Lumina lumii (In. 8,12) care luminează în întuneric (In. 1, 5), iar scutecele par giulgiu, prefigurând pătimirile Sale, căci El nu este un prunc oarecare, ci Omul durerii (Isaia 53, 3). Maica – paradigmă a maternității și fecioriei – e reprezentată în centru, în dreapta Pruncului (Ps. 44,11), îmbrăcată în veșmântul purpuriu al împăraților bizantini, sugerând demnitatea sa de Împărăteasă a cerului, iar cele trei stele din jurul capului ei sunt semnul pururea

fecioriei. Ea privește contemplativ Pruncul, meditănd la cuvintele dreptului Simeon (Luca 2, 35), iar mâinile așezate în formă de cruce pe piept anunță răstignirea Fiului său.

Îngerii apar în partea superioară a tabloului, unind cerul cu pământul, și sunt reprezentați în calitatea lor de mijlocitori, ocrotitori și veghetori ai oamenilor și mesageri în fața Tronului Preasfintei Treimi.

Prezența celor trei magi arată faptul că sensul ultim al oricărei căutări și științe omenești este contemplarea, adorarea lui Dumnezeu, iar atitudinea lor orantă la căpătâiul Pruncului anunță convertirea neamurilor la Biserica lui Hristos și universalitatea mesajului evanghelic. Darurile oferite de ei ne conduc cu mintea la aromatele purtate de femeile mironosițe care se vor îndrepta spre mormânt și prefigurează misiunea arhierescă a Pruncului care Se va jertfi pe Golgota.

Dreptul Iosif este reprezentat în partea de jos a icoanei, ca personaj secundar, stând pe o piatră și meditănd tulburat și îndoielnic la minunea Nașterii. În fața sa, un bătrân gârbovit, îmbrăcat în haină de piele, a cărui atitudine și înfățișare trădează deghizarea diavolului, care ia chipul păstorului Thyros, sădește insinuant gânduri de îndoială în inima Dreptului Iosif, până ce Arhanghelul Gavriil îi va revela adevărul originii dumnezeiești a Pruncului.

Așadar, icoana Nașterii, ca o sămânță ce germinează însutit, concentrează în ea întreaga operă de mântuire a umanității și focalizează prezența martoră a întregului univers, cerul și pământul, îngerii și oamenii, evreii și păgânii, umanitatea și dumnezeirea. În prezența fragilă a Pruncului dumnezeiesc se pot vedea faptele mântuirii hristice – minunile, predica, jertfa, moartea și învierea – și se confirmă adevărul evanghelic, care spune că în chipul inocent al unui copil stă concentrată Împărăția Lui Dumnezeu.

***

Iubiții Mei,

Prezența lui Hristos asumată de fiecare persoană și, prin extensie, de fiecare popor a dat naștere unității de neam, împletind într-un mod sublim etosul și religiosul în plămada ființei naționale. În felul acesta, definitorie pentru un popor este exprimarea credinței în același Dumnezeu, Care transcende timpul și lumea și este adevăratul izvor al unității. Doar El poate da naștere unui popor ales ce își are patria în cer, iar limba comuniunii acestuia este iubirea născută din mirarea contemplării lui Dumnezeu.

De-a lungul istoriei sale neamul românesc a fost răstignit de multe ori, însă tot de atâtea ori a înviat, iar forța care l-a determinat să renască de fiecare dată a fost credința sa curată și profundă în Dumnezeu. Urmând frumoasei inițiative a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de a înnobila fiecare an cu o temă generică omagială și comemorativă care să pună în valoare trecutul încărcat de glorie al acestui neam și să dea continuitate și sens faptelor înaintașilor, vă amintim că anul 2018, care va începe peste câteva zile a fost numit de către Patriarhia Română ca fiind „*Anul omagial al unității de credință și de neam*” și „*Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918*”. Cu acest prilej, în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului vor fi organizate manifestări cultural-religioase, care vor evidenția jertfa înaintașilor pentru unitate națională și de credință. În principalele locații unde au avut loc înclăștări armate, vor fi organizate simpozioane și vor fi publicate materiale documentare. Toate aceste manifestări se vor constitui într-un tablou omagial dedicat memoriei neîntinate a personalităților care au ctitorit unitatea național-religioasă a poporului român.

Iubiți credincioși,

În finalul acestui cuvânt pastoral, vă invit cu părintească dragoste să retrăim și anul acesta bucuria sfântă a Crăciunului în toată dimensiunea lui sacră, liturgică, tradițională a sărbătorii. Să ne smerim precum Dumnezeu Care se întrupează pentru a ne înălța, cu El și prin El, la starea desăvârșirii duhovnicești. După cum se știe, Sărbătorile creștine sunt zile ale lui Dumnezeu coborâte din iubire la noi, ca să ne înalțe pe noi, tot pe calea iubirii, până la piscurile existenței Lui.

Să încercăm, dragii mei, să redescoperim fondul neartificial al sărbătorii și să ne lăsăm copleșiți de misterul profund al evenimentului mântuitor care va vorbi despre el în noi, descoperindu-ne alte sensuri ale drumului nostru către asemănarea cu Dumnezeu. Nașterea Domnului să nu fie numai sărbătoarea luminilor artificiale care opacizează lumina lui Hristos, ci să fie sărbătoarea luminii celei necreate pe care au descoperit-o de-a lungul istoriei atâția sfinți ai Bisericii.

Toate aceste gânduri le-am concentrat într-un buchet de câteva versuri pe care le-am intitulat sugestiv:

Chenoză și Înviere

1 În noaptea lungă de cleștar, După solstițiul cel de iarnă, Așez cu grijă pe altar A Nașterii sfântă icoană.	5 Când Logosul peren se naște Și-mbracă firea mea umană Stă mintea-n loc și recunoaște Misterul sfânt de pe icoană.
2 Prin simțăminte sufletești Vreau să resimt din nou misterul, Cum între cele pământești Coboară Dumnezeu tot cerul!	6 Mă urc cu gândul pân' la cer, Și-ascult cântarea îngerească, Când las în trup acest mister, Ca de el însuși să vorbească.
3 Cu ochi de gând adânc privesc În chipul blând a lui Iisus: Nimic nu-mi pare nefiresc La Dumnezeu venit de sus.	7 Copil divin în iesle pus Cu scutece înveșmântat, Deja te văd la moarte dus Și răstignit și îngropat!
4 În acest prunc gingaș, frumos, Născut în simplitatea firii, Descopăr chipul lui Hristos În plenitudinea iubirii.	8 Când Tu te naști, lumea renaște Și totu-i plin de bucurie, Prin Tine moartea este Paște, Iar Viața, Sfântă Liturghie.

Al vostru păstor și pururea către Domnul rugător,

† **IOACHIM**

Arhiepiscopul Romanului și Bacăului

Data în reședința noastră arhiepiscopală de la Roman, decembrie 2017